

УДК 635. 64 - 152. 632 (477. 52. 6)

Лебединський І. В., канд. с.-г. наук, доцент,
Пасічник А., Громовий С., здобувачі вищої освіти
Державний біотехнологічний університет
e-mail: ivanleb1953@gmail.com

ВИРОЩУВАННЯ ПЕРСПЕКТИВНИХ СОРТІВ ПОМІДОРА В УМОВАХ ЛІСОСТЕПОВОЇ ЗОНИ УКРАЇНИ

Помідор вирощують в південних регіонах України і частково в Лісостеповій зоні. Загальна площа помідора в Україні 65,2 тис. га, урожайність за останні роки досягла рівня 28,3 т/га. Біологічні можливості рослин помідора дозволяють сформувати 60-70 т/га плодів високої якості. Помідор особливо вимогливий до температурного режиму, світла, мінерального живлення. Витримуючи оптимальні умови росту і розвитку помідора рослини сформують максимальну кількість плодів. Впроваджуючи нові сорти помідора, використовуючи якісну розсаду вчені отримують продукцію в ранні строки, що дозволяє розширити період використання плодів помідора. Наукова робота передбачає виконати перевірку і підбір сортів помідора для отримання максимальної урожайності.

У 2020-2021 рр. на кафедрі плодоовочівництва і зберігання продукції рослинництва ДБТУ проведені досліді з вивчення перспективних сортів помідора в сучасних умовах Лісостепової зони України.

Досліді виконані на дослідному полі аграрного університету в овочевій сівоzmіні без поливу. Грунт в досліді – чорнозем звичайний з вмістом гумусу 3,5-4,2%. Глибина гумусового горизонту 65-70 см з рН 6,6-6,8. Попередником помідора кожного року мали огірок. Зяблеву оранку виконували в третій декаді вересня на глибину 25-27 см. Весною площу своєчасно боронували важкими боронами і вирівнювали. В досліді використовували сучасну технологію вирощування ранніх сортів помідора з використанням розсади.

Схема досліді: 1. Сорт помідора Зореслав (контроль). 2. Господар. 3. Загадка. 4. Топаз. 5. Чайка.

За контроль було взято ранньостиглий районований сорт помідора Зореслав. Для вивчення використали сорти помідора української селекції Інституту овочівництва і баштанництва УААН. Площа ділянки 24 м², облікова – 22 м², повторність чотириразова. Схема розміщення рослин помідора 70x30 см, густина – 48 тис. на гектар. Кожного року вирощували розсаду помідора з використанням пікіровки сіянців у парник. Вік розсади на момент висаджування у відкритий грунт складав 40-45 діб. Висаджування рослин помідора на дослідних ділянках виконували вручну і додатково вносили в лунки нітроаммофоску до 1 г і підливали води з розрахунку 2,0 літра. Через 2-3 доби на ділянках виконали заміну рослин, які загинули. Подальший догляд виконували згідно загальноприйнятої технології для вирощування ранніх сортів помідора в Лісостеповій зоні України.

Згідно фенологічних спостережень за ростом і розвитком рослин помідора з'ясовано, що посіви сформували поодинокі сходи на 4-5 добу. Для отримання загальних сходів необхідно було ще 2-3 доби. Сіянци вирощували в приміщенні в перегнійно-земляному субстраті в співвідношенні 1:1. Додатково в субстрат вносили комплексні добрива згідно рекомендацій. Температурний режим і зволоження субстрату витримували в межах оптимальних вимог. Вирощували сіянці до формування 2-3 справжніх листків. Пікіровку сіянців виконали в парник, який мав світлопрозоре укриття з агроволокна щільністю 30 г/м². Відразу після пікіровки сіянці ретельно поливали з розрахунку 12-15 л на 1 м². Подальший догляд передбачав поливи, провітрювання, прополювання бур'янів і підживлення. Всі сорти помідора на 15 травня сформули 3-4 справжніх листків. Перед вибиранням розсаду гартували 5-7 діб. В день вибирання виконали полив з розрахунку 15-20 л/м². На момент вибирання розсади вона сформувала від 5 до 6 справжніх листків і мала добре розгалужену кореневу систему. Більшість сортів забезпечили висоту стебла 18-24 см, товщину 3,0-4,0 мм. Висаджування розсади виконували вручну згідно схеми розміщення рослин. Подальші фенологічні спостереження свідчать, що сорти Загадка і Чайка сформували перші квітки раніше на 7 діб за контроль, а сорт Господар раніше на 3 доби. Перший збір плодів виконували в першу декаду серпня, масовий збір на всіх сортах провели у другій декаді серпня, завершили плодоношення рослини в першій декаді вересня. Біометричні вимірювання, які виконували в фазу масового плодоношення свідчать, що маса рослин контрольного сорту Зореслав склала 1,9 кг. Рослини сорту Загадка мали середню масу 2,5 кг. Всі інші сорти сформували рослини масою значно менші за контрольні. Довжина стебла у сорту Зореслав дорівнювала 30 см, а сорти Загадка і Господар сформували рослини у яких стебла мали довжину 34-45 см. По кількості листків суттєво відрізнялися сорти Топаз, Господарі Загадка. Вони на фазу масового плодоношення сформували по 52-54 листка, що на 10 листків більше контрольного сорту Зореслав. Кількість бокових пагонів у контрольного сорту зафіксували 5 штук, у сорту Загадка – 6 штук, Господар – 7 штук, Чайка – 6 штук. Максимальну площу листків одної рослини отримали у сортів Зореслав і Господар, яка дорівнювала 680-750 см². Кожного року початок плодоношення сортів помідора відмічали у першій декаді серпня. Перший збір плодів свідчить, що сорти Топаз, Чайка і Загадка дозволили отримати максимальну кількість плодів високої якості. Урожайність по сорту Зореслав в середньому за два роки (2020-2021) дорівнювала 28,9 т/га. Сорт Чайка забезпечив урожайність 37,5 т/га, рослини сорту Загадка – 39,6 т/га. Прибавку урожайності по сорту Чайка отримали 8,6 т/га, по сорту Загадка – 10,7 т/га.

Дослідження 2020–2021 рр. свідчать, що з групи ранньостиглих сортів максимальну урожайність сформували сорти Чайка і Загадка.